

Fremsat den 6. april 2022 af kulturministeren (Ane Halsboe-Jørgensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om sikring af kulturværdier i Danmark

(Straf m.v. for indførsel af ulovligt udførte kulturgenstande)

§ 1

I lov om sikring af kulturværdier i Danmark, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 16. november 2010, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om sikring af kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgenstande**«.

2. I § 1 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Loven har endvidere til formål at fastsætte supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.«

3. I § 2, *stk. 1*, ændres »Loven« til: »Lovens kapitel 2-4«.

4. *Overskriften* til kapitel 5 affattes således:

»Kapitel 5

Strafbestemmelser m.v.«

5. Efter § 12 indsættes i *kapitel 5*:

»§ 12 a. Forsendelser, der vurderes at indeholde genstande, der er omfattet af forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1, kan tages i bevaring af told- og skatteforvaltningen eller politiet, når de i henhold til toldloven er frembudt korrekt, med henblik på at anmode Kulturministeriet om at vurdere

- 1) hvilken del af den pågældende forordnings bilag, genstandene er omfattet af, og
- 2) om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.

Stk. 2. Told- og skatteforvaltningen eller politiet kan under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 beslaglægge forsendelser, der vurderes at indeholde genstande omfattet af forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1. Beslaglæggelse kan ske med henblik på overdragelse efter § 13 a, uanset at betingelserne i retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 2, og § 803, stk. 1, 1. pkt., ikke er opfyldt.«

6. I § 13 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der overtræder forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Stk. 4. Straffen efter stk. 3 kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis

- 1) der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, eller
- 2) der foreligger skærpende omstændigheder, der kan si-destilles med nr. 1.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 5 og 6.

7. Efter § 13 indsættes:

»§ 13 a. Kulturgenstande, der indføres i strid med forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1, og som tages i bevaring eller beslaglægges i forbindelse med indførsel i Danmark, kan ved kulturministerens foranstaltning og med bistand fra øvrige myndigheder efter kulturministerens bestemmelse overdrages til det land, hvor genstandene er skabt eller fundet.

Stk. 2. Den, der indfører en kulturgenstand i strid med forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU)

2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, kan af kulturministeren pålægges at afholde omkostningerne ved at returnere genstanden til det land, hvorfra den er ulovligt udført.«

8. Efter § 14 indsættes:

»Kapitel 6
Ikrafttræden m.v.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juni 2022.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande har til hensigt at etablere fælles regler for handel med tredjelande for at sikre en effektiv beskyttelse mod ulovlig handel med og tab eller ødelæggelse af kulturgenstande, bevare menneskehedens kulturarv og forhindre finansiering af terrorisme og hvidvask af penge gennem salg af stjålne kulturgenstande til købere i Unionen.

Et væsentligt virkemiddel i forordningen er et generelt forbud mod indførsel i Unionens toldområde af kulturgenstande, der ulovligt er eksporteret fra tredjelande. Sanktioner for overtrædelse heraf skal ifølge forordningen fastsættes af de enkelte medlemsstater og skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Forordningens regler herom er trådt i kraft den 28. december 2020, og danske regler om straf samt andre nødvendige foranstaltninger er dermed forsinkede.

Formålet med lovforslaget er at fastsætte straf for overtrædelse af forordningens forbud mod indførsel af kulturgenstande, der er ulovligt eksporteret fra tredjelande. Desuden er det nødvendigt at fastsætte regler for, hvad der efterfølgende skal ske med genstande, som efter en dom ved domstolene er fastslået at være ulovligt udført af deres oprindelsesland.

Endeligt foreslås det, at der indsættes en hjemmel til, at Skatteforvaltningen eller politiet kan tilbageholde og beslaglægge forsendelser, der vurderes at indeholde kulturgenstande, når forsendelserne i henhold til toldloven er frembudt korrekt.

Forordningen supplerer en række andre, internationale juridiske regler, som er udarbejdet til beskyttelse af verdens kulturarv, og som dækker tilstødende problemstillinger.

Dette gælder bl.a. UNESCO-konvention af 14. november 1970 om midlerne til at forbyde og forhindre ulovlig import, eksport og ejendomsoverdragelse af kulturgenstande, som Danmark ratificerede i 2003. Denne konvention indeholder bl.a. krav om, at deltagerlandene skal udstede udførselstilladelser i forbindelse med eksport af kulturgenstande. Udstedelse af sådanne tilladelser sker i Danmark i medfør af den eksisterende kulturværdilov.

Det gælder også UNIDROIT-konvention af 24. juni 1995 om stjålne eller ulovligt eksporterede kulturgenstande, som

Danmark ratificerede i 2010. Konventionen giver deltagerlandene retskrav på tilbagelevering af ulovligt udførte kulturgenstande, som findes i andre deltagerlande – mod erstatning til erhververen af genstande, medmindre denne vidste eller burde have vidst, at genstanden var ulovligt udført.

Tilsvarende regler gælder også mellem alle EU-lande i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/60/EU af 15. maj 2014 om tilbagelevering af kulturgoder (gennemført i dansk ret ved lov nr. 1572 af 15. december 2015).

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Fastsættelse af straf for indførsel af kulturgenstande, der er ulovligt eksporteret fra tredjelande

2.1.1. Gældende ret

Der er i gældende ret ikke straf for indførsel af kulturgenstande, der er ulovligt eksporteret fra tredjelande.

Derimod fastsætter lov om sikring af kulturværdier i Danmark straf for udførsel af kulturgenstande i strid med lovens regler. Udførsel i strid med reglerne straffes med bøde, stigende til 1 års fængsel, hvis overtrædelsen er begået med forsæt, og der i øvrigt foreligger skærpende omstændigheder. Efter bemærkningerne kan det udgøre en skærpende omstændighed, hvis der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel ved udførslen eller i det hele taget, hvis overtrædelsen er begået af en professionel handlende.

Det bemærkes, at de begreber, der anvendes i de forskellige juridiske instrumenter – "kulturgenstande", "kulturværdier" og "kulturgoder" må anses for synonyme, og der er tale om forskellige oversættelser af den franske betegnelse "biens culturel".

2.1.2. Forbuddet i artikel 3, stk. 1, og sanktioner i artikel 11 i forordningen om indførsel og import af kulturgenstande

Artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande fastlægger, at kulturgenstande, der er omhandlet i forordningens bilag del A, og som er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser, ikke må indføres til Unionens toldområde. Bestemmelsen omfatter efter forordningens artikel 1, stk. 2, ikke kulturgenstande, der er skabt eller fundet inden for Unionens toldområde, da disse er omfattet af allerede gældende retsregler.

Forordningens bilag del A omfatter en bred vifte af kulturgenstande: Historiske og naturhistoriske samlinger, arkæolo-

giske fund, dele af historiske eller kunstneriske monumenter, ældre inskriptioner, mønter og segl, genstande af etnologisk eller kunstnerisk interesse, sjældne manuskripter, ældre bøger, dokumenter og publikationer, postmærker, stempler og lign., arkiver, dele af ældre inventar og ældre musikinstrumenter.

De nævnte kulturgenstande er omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, uanset deres handelsværdi, jf. også forordningens præambelbetragtning nr. 2, hvor det understreges, at handelsværdien ikke nødvendigvis er afgørende for alvoren af overgreb på kulturarven. Det fremgår desuden af forordningens præambelbetragtninger nr. 3 og 12, at handel med ulovligt udgravede arkæologiske genstande og dele af monumenter må betragtes med særlig alvor.

Forordningens bilag del B omfatter arkæologiske fund samt dele af kunstneriske og historiske monumenter, der er mere end 250 år gamle. Disse typer af genstande (som er en delmængde af bilagets del A, og dermed også er omfattet af forordningens generelle forbud) vil på et senere tidspunkt blive omfattet af forordningens regler om importlicens, og det er forordningens højeste prioritet at bekæmpe ulovlig handel med disse genstande.

Forordningens bilag del C omfatter øvrige kulturgenstande, som er mere end 200 år gamle og har en markedsværdi på mere end 18.000 Euro pr. stk. Disse typer af genstande (som er en delmængde af bilagets del A, og dermed også er omfattet af forordningens generelle forbud) vil på et senere tidspunkt blive omfattet af forordningens regler om importørklæring.

Ifølge forordningens præambelbetragtning nr. 8 er det udgangspunktet, at lovligheden af indførsel til Unionens toldområde afhænger af lovligheden af udførsel fra det lands område, hvor kulturgenstanden er skabt eller fundet.

Hvis kulturgenstandene har befundet sig i andet land end det, hvor den er skabt eller fundet, i en periode på mere end fem år, hvor opbevaringen sker med henblik på andet end midlertidig brug, transit, reeksport eller omladning, og genstanden samtidig er udført af det land, hvor den er skabt eller fundet før 24. april 1972, (hvor UNESCO-konvention af 14. november 1970 om midlerne til at forbyde og forhindre ulovlig import, eksport og ejendomsoverdragelse af kulturgenstande trådte i kraft) afhænger lovligheden af indførslen til Unionens toldområde af lovligheden af udførslen fra det land, hvor genstanden således har befundet sig i mere end fem år. Det samme gælder, såfremt det land, hvor genstanden er skabt eller fundet, ikke kan fastslås pålideligt.

Forordningens artikel 11 pålægger medlemsstaterne at fastsætte regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af bestemmelserne i forordningen. Det anføres,

at sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

2.1.3. Kulturministeriets overvejelser og lovforslagets indhold

Det er Kulturministeriets vurdering, at sanktioner for overtrædelse af forordningens forbud mod indførsel af kulturgenstande, der er ulovligt eksporteret fra tredjelande, mest hensigtsmæssigt fastsættes i lov om sikring af kulturværdier i Danmark, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 16. november 2010, der regulerer udførsel af kulturgenstande fra Danmark, således at loven fremover fastsætter straf for både ulovlig udførsel og indførsel af kulturgenstande.

Kulturministeriet vurderer tillige, at det er væsentligt, at der fastsættes effektive sanktioner for overtrædelse af forbuddet mod indførsel af kulturgenstande, der er ulovligt udført fra tredjelande. Som forordningens præambelbetragtninger angiver, er ulovlig handel med kulturgenstande en meget alvorlig trussel mod menneskehedens fælles kulturarv, både gennem fysisk ødelæggelse af kulturarven og gennem ødelæggelse af den kontekst, som genstandene eksisterer i, og som i mange tilfælde giver dem deres betydning. Ikke mindst er det afgørende at bidrage til at forhindre ulovlige arkæologiske udgravninger og plyndringer af arkæologiske, historiske og religiøse monumenter ved at bremse handlen med genstande, der stammer fra disse aktiviteter. Samtidig er ulovlig handel med kulturarv en væsentlig indtægtskilde for kriminelle organisationer, herunder også terrorgrupper.

Det foreslås på den baggrund, at der med et nyt stk. 3 i § 13 indføres bødestraf for overtrædelse af forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande mod indførsel af kulturgenstande, der er omhandlet i forordningens bilag, og som er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser. Der kan ifaldes bødestraf for simpel uagtsomhed efter stk. 3.

Overtrædelsen af forbuddet er fuldbyrdet, når en kulturgenstand omfattet af forordningen, der er ulovligt udført af et tredjeland, er indført på dansk territorium. Det er som udgangspunkt forventningen, at overtrædelse hovedsageligt vil blive konstateret i forbindelse med selve indførslen, men straffebestemmelsen vil også kunne anvendes, hvis genstande, der er ulovligt udført af deres oprindelsesland, efterfølgende identificeres i Danmark, f.eks. ved ransagninger efter oplysning fra udenlandske myndigheder (som det eksempelvis er set i europæiske lande i forbindelse med større sager om smuglernetværk). Straffebestemmelse gælder kun for genstande, som er indført efter lovens ikrafttræden.

Desuden foreslås det med et nyt stk. 4 i § 13, at der indføres

fængselsstraf i indtil 2 år i tilfælde, hvor overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og der samtidig er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel eller hvis tilsvarende skærpende omstændigheder gør sig gældende.

Her sigtes til, at en person erhverver en kulturgenstand i udlandet og forsætligt eller groft uagtsomt søger at indføre den i Danmark med henblik på at lade den indgå i sin personlige samling eller lignende. Det er dog alene hensigten, at dette motiv for indførsel skal sidestilles med økonomisk vinding, når kulturgenstanden har stor værdi eller sjældenhed (dvs. er omfattet af forordningens bilag del B og C).

Efter Kulturministeriets opfattelse må overtrædelse af forordningens forbud mod indførsel af kulturgenstande, der er ulovligt udført fra tredjelande, betragtes som en forholdsvis alvorlig lovovertrædelse, når det sker som led i forsætlig handel med ulovlig udført kulturarv.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10. Som udgangspunkt bør bødeniveauet svare til værdien af den eller de ulovligt indførte genstande.

2.2. Indførelse af hjemmel til, at Skatteforvaltningen eller politiet kan tilbageholde og beslaglægge visse forsendelser, der måtte indeholde kulturgenstande, der er ulovligt udført fra tredjelande

2.2.1. Gældende ret

Efter toldlovens kapitel 4 og 7 kan Skatteforvaltningen eller politiet tilbageholde og beslaglægge rejsegods og uledsagede forsendelser, der ikke er frembudt korrekt for Skatteforvaltningen. Ved "frembudt korrekt" forstås, at toldreglerne er iagttaget, herunder at toldangivelsen er udfyldt med de korrekte oplysninger, og at forsendelsen ledsages af eventuelle nødvendige dokumenter.

Skatteforvaltningen eller politiet har alene mulighed for at tilbageholde forsendelser, der er frembudt korrekt, og som der ikke er krav om særlig dokumentation for, med henblik på at undersøge om oplysningerne på toldangivelsen er korrekte. En sådan undersøgelse kan næsten altid gennemføres på kort tid.

Ved "tilbageholdelse" forstås, at Skatteforvaltningen eller politiet tager forsendelser eller genstande i bevaring, blandt andet når det drejer sig om forsendelser eller genstande, der

er fundet under toldkontrol ved ankomst til det danske toldområde fra tredjelande. Formålet med at tilbageholde varer efter toldlovens regler er at få sikkerhed for den manglende betaling af told og eventuelt afgifter, sagsomkostninger og bøden. Når skyldig told, afgifter, bøde og sagsomkostninger er betalt, udleveres de varer, der er tilbageholdt eller beslaglagt efter toldlovens regler.

Såfremt varerne ikke er taget i bevaring umiddelbart i forbindelse med indførslen af varerne, kræver tilbageholdelsen besidderens skriftlige samtykke. Hvis der ikke foreligger samtykke, kan der kun tilbageholdes med henblik på beslaglæggelse, jf. nærmere nedenfor.

Indsmuglede varer eller andre varer, med hensyn til hvilke told eller afgifter er unddraget eller søgt unddraget det offentlige, kan efter toldlovens § 83 tages i bevaring eller beslaglægges af Skatteforvaltningen eller politiet under iagttagelse af retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse, der beskrives nærmere nedenfor.

Det vil sige, at en forsendelse fra et tredjeland, der f.eks. indeholder gamle og værdifulde kulturgenstande, ikke kan tilbageholdes af Skatteforvaltningen eller beslaglægges af politiet, hvis alle oplysninger på toldangivelsen er korrekte, herunder oplysninger om hvor varerne kommer fra, hvor de er på vej hen, at forsendelsen indeholder de pågældende kulturgenstande, og hvad værdien af de pågældende kulturgenstande er. Der er ikke i den forbindelse hjemmel til, at Skatteforvaltningen tilbageholder forsendelsen, eller at politiet beslaglægger forsendelsen, med henblik på, at Kulturministeriet undersøger, om afsenderlandet har et udførselsforbud vedrørende de pågældende kulturgenstande.

Retsplejelovens kapitel 74 indeholder blandt andet §§ 802, 803, 805 og 806.

Efter retsplejelovens § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1, 1. pkt., kan genstande beslaglægges, hvis der med rimelig grund er mistanke om en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres, eller at genstanden ved lovovertrædelsen er taget fra nogen, som kan kræve den tilbage.

Efter retsplejelovens § 805, stk. 1, må beslaglæggelse ikke foretages, såfremt indgrebet står i misforhold til sagens betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre.

Efter retsplejelovens § 806, stk. 2, træffes afgørelser om beslaglæggelse af retten ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at

betingelserne for indgrebet er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres.

Efter retsplejelovens § 806, stk. 4, kan politiet træffe beslutning om beslaglæggelse, hvis indgrebet øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes. Fremsætter den, mod hvem indgrebet retter sig, anmodning herom, skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes.

Reglerne om beslaglæggelse er i retspraksis anvendt analogt til beslaglæggelse af genstande til brug for retssager i udlandet, jf. Højesterets kendelse af 9. maj 1972 i sag nr. 100/1972, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1972, s. 600 f., og Vestre Landsrets kendelse af 26. oktober 1987 i sag nr. 6-S. 1754/1987, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1988, s. 203 f. Det er en betingelse, at beslaglæggelse ville kunne ske i en tilsvarende dansk sag.

2.2.2. Skatteministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås at indføre en hjemmel til, at Skatteforvaltningen eller politiet kan tilbageholde forsendelser, der i henhold til toldreglerne er frembudt korrekt, med henblik på at Kulturministeriet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande kan undersøge, om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser. Det foreslås også, at der indføres en tilsvarende hjemmel til, at sådanne forsendelser kan beslaglægges af Skatteforvaltningen eller af politiet.

Reglerne i retsplejelovens kapitel 74, der bl.a. indeholder §§ 802, 803, 805 og 806, der er nævnt ovenfor under pkt. 2.2.1, skal iagttages ved beslaglæggelse af forsendelsen. En beslaglæggelse vil alene angå den del af en forsendelse, der formodes at være ulovlig, hvis alene en del af forsendelsen formodes at være ulovlig, og det er muligt at adskille de formodede ulovlige dele fra forsendelsens øvrige indhold.

De danske regler om beslaglæggelse er i retspraksis anvendt analogt med henblik på håndhævelse af udenlandsk straffelovgivning. De danske regler om beslaglæggelse vil derfor formentlig tilsvarende kunne anvendes analogt med henblik på at sikre overdragelse af en kulturgenstand til det land, hvor genstanden er skabt eller fundet, og hvorfra genstanden er fjernet i strid med landets love og bestemmelser, jf. lovforslagets § 13 a. Det foreslås imidlertid, at der indføres en udtrykkelig hjemmel til, at der ud over de i retsplejelovens kapitel 74 angivne formål, kan ske beslaglæggelse med henblik på overdragelse efter den foreslåede § 13 a, jf. herom i pkt. 2.3.

Hjemlen forventes anvendt i begrænset omfang, dels fordi forsendelser, der indeholder genstande, som er omfattet af et udførselsforbud, må formodes at blive standset af toldmyndighederne i det land, som genstandene udføres fra, hvis toldangivelsen indeholder korrekte oplysninger om forsendelsens indhold, og dels fordi det må antages, at det kun vil være sjældent, at den pågældende afsender vil afgive korrekte oplysninger på toldangivelsen, hvis genstandene i forsendelsen udføres i strid med afsenderlandets love og regler. Skatteforvaltningen har ikke kendskab til fortilfælde, hvor hjemlen kunne være brugt, så hjemlen foreslås for at sikre, at der ikke opstår en situation, hvor kontrollen af forsendelser, der vurderes at indeholde kulturgenstande, bliver mangelfuld.

2.3. Indførelse af hjemmel til, at kulturministeren kan bestemme, at ulovligt udførte kulturgenstande overdrages til oprindelseslandet

2.3.1. Gældende ret

I medfør af UNIDROIT-konvention af 24. juni 1995 om stjalne eller ulovligt eksporterede kulturgenstande, som Danmark ratificerede i 2010 har deltagerlandene retskrav på tilbagelevering af ulovligt udførte kulturgenstande, som findes i andre deltagerlande – mod erstatning til erhververen af genstande, medmindre denne vidste eller burde have vidst, at genstanden var ulovligt udført.

Disse bestemmelser vil imidlertid i mange tilfælde ikke give tilstrækkeligt grundlag for at sikre, at danske myndigheder kan tilbagelevere genstande, som er blevet standset af toldmyndighederne, og som efter forordningens forbud ikke må indføres i Danmark, da anvendelse af reglerne i UNIDROIT-konventionen er afhængig af, at oprindelseslandet har ratificeret denne.

2.3.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås med en ny § 13 a, stk. 1, at indføre en hjemmel til, at kulturgenstande indført i strid med forordningens forbud ved kulturministerens foranstaltning kan overdrages til det land, hvor de er skabt eller fundet. Herefter vil det være myndighederne i det land, hvor genstanden er skabt eller fundet, der, efter dette lands lovgivning, herunder internationale privatretlige regler, fastslår ejendomsretten til genstanden (som principielt godt kan tilhøre den, der har udført den ulovligt, hvis der f.eks. alene er tale om manglende eksporttilladelse, og ikke om tyveri eller ulovlig udgravning). En sådan overdragelse kan først ske i det øjeblik, der er afsagt endelig dom for overtrædelse af forordningens forbud ved en dansk domstol.

Baggrunden herfor er, at det har været den generelle hensigt med forordningen, at forhindre ulovlig handel med kulturgenstande og sikre, at kulturgenstande ikke ulovligt fjernes fra deres oprindelsesland. Således er hensigten også, at genstande, der er ulovligt fjernet fra oprindelseslandet, efterfølgende kan tilbageføres, selvom det er op til medlemsstaterne at indføre specifikke foranstaltninger til dette formål.

Det forudsættes, at bestemmelsen i § 13 a, stk. 1, alene kan anvendes i tilfælde, hvor kulturgenstanden er tilbageholdt under selve indførelsen, men ikke kan anvendes, hvis der rejses sager i forbindelse med konstatering af ulovligt udførte genstande på et senere tidspunkt. Her må i stedet henvises til de eksisterende regler i UNIDROIT-konventionen. Der kan dog her opstå tilfælde, hvor konventionen ikke kan anvendes, nemlig hvis oprindelseslandet ikke har ratificeret den pågældende konvention. Dette er i overensstemmelse med konventionsbestemmelsens hensigt, nemlig at give alle lande en tilskyndelse til at ratificere konventionen, og dermed bidrage til beskyttelsen af verdens kulturarv.

Det er forudsat, at overdragelsen kan udskydes, såfremt der ikke i det land, hvorfra genstanden er ulovligt udført, findes myndigheder, som er anerkendt af Danmark, eller som vurderes at være i stand til at tage sikkert vare på genstanden. Det forudsættes i dette tilfælde, at der sker overdragelse uden unødigt ophold, i det øjeblik, der i det pågældende land atter findes anerkendte myndigheder, som kan tage sikkert vare på genstanden. I den mellemliggende periode kan kulturministeren beslutte at genstanden overdrages til en statslig kulturarvsinstitution, som kan tage sikkert vare på genstanden (jf. ovenfor kan dette først ske, efter at der er afsagt endelig dom ved en dansk domstol for overtrædelse af forordningens forbud).

Endelig foreslås det i § 13 a, stk. 2, at det gøres muligt at pålægge den, der indfører en kulturgenstand i strid med forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, at afholde udgiften ved returnering af genstanden til det land, hvorfra den er ulovligt udført.

3. Konsekvenser for FN's Verdensmål

Lovforslaget bidrager til opfyldelsen af delmål 11.4: Indsatsen for at beskytte og bevare verdens kultur- og naturarv skal styrkes. Ulovlig handel med kulturarv er en markant årsag til ødelæggelse af verdens kulturarv, da ulovligt handlede genstande ofte erhverves ved ulovlige arkæologiske udgravninger eller plyndring af monumenter. Bekæmpelsen af denne handel bidrager således til at beskytte og bevare kulturarven på verdensplan.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil ikke have økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner.

Forslaget kan indebære statslige udgifter til retsforfølgelse af overtrædelser, men forventningen er, at der vil være tale om få sager og dermed en udgift af begrænset betydning, som forventes at kunne holdes inden for de eksisterende rammer.

Lovforslaget vil ikke have administrative konsekvenser for kommuner, regioner eller staten.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning er ikke relevante for lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører Danmarks forpligtelse til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, samt Danmarks forpligtelse til at gennemføre nødvendige foranstaltninger ved indførsel af kulturgenstande i strid med dette forbud. Reglerne skulle efter forordningen være trådt i kraft 28. december 2020, og den danske implementering er dermed forsinket.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 13. september 2021 til den 11. oktober 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Advokatrådet, Amnesty International, Arkitektforeningen,

Auktionslederforeningen, Blue Shield Danmark, Bruun Rasmussens Auktioner, Dansk Kunst og Antikvitethandler Union, Danske Advokater, Danske Gallerier, Danske Universiteter, Dansk Institut for Internationale Studier, Datatilsynet, Den Danske Antikvarboghandlerforening, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Det Kgl. Bibliotek, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Kunsthaller i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forbrugerrådet, Fængselsforbundet, HK Stat, ICOM Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kriminalforsorgsforeningen, Kulturværdiudvalget, Landsforenin-

gen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Lauritz.com, Nationalmuseet, Organisationen Danske Museer, Politiforbundet, Procesbevillingsnævnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsarkivet, Rigspolitiet, Sotheby's København, Statens Museum for Kunst, Statens Naturhistoriske Museum, UNESCOs Nationalkommission, Vestre Landsret, Østre Landsret og samtlige byretter.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør "Ingen")	Negative konsekvenser/ merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør "Ingen")
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget kan indebære statslige udgifter til retsforfølgelse af overtrædelser, men forventningen er, at der vil være tale om få sager og dermed en udgift af begrænset betydning, som forventes at kunne holdes inden for de eksisterende rammer.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører Danmarks forpligtelse til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af artikel 3, stk. 1. i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, samt Danmarks forpligtelse til at gennemføre nødvendige foranstaltninger ved indførsel af kulturgenstande i strid med dette forbud.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ X

Til nr. 1

Lovens titel er "Lov om sikring af kulturværdier i Danmark". Titlen afspejler, at den indeholder bestemmelser, der regulerer eksport af kulturgenstande for at sikre vigtige kulturværdier i Danmark.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås at ændre lovens *titel* til "Lov om sikring af

kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgenstande."

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med forslaget om at udvide lovens anvendelsesområde til også at indeholde supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 2

Ifølge § 1 i lov om sikring af kulturværdier i Danmark er lovens formål at sikre den danske kulturarv gennem bevaring af kulturværdier i Danmark.

Det foreslås, at det tilføjes som § 1, stk. 2, at loven endvidere har til formål at fastsætte supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til den foreslåede ændring henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i pkt. 2.1.

Til nr. 3

Lov om sikring af kulturværdier i Danmark regulerer udførsel af kulturværdier fra Danmark. Lovens bestemmelser regulerer ikke indførsel af kulturgenstande til Danmark.

Der foreslås, at i lovens § 2, stk. 1, ændres "Loven" til "Lovens kapitel 2-4".

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med forslaget om at udvide lovens anvendelsesområde til også at indeholde supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Ændringen betyder, at lovens hidtidige regler fortsat alene finder anvendelse på kulturværdier, der udføres af Danmark, mens de foreslåede bestemmelser i § 12 a, § 13, stk. 3 og 4 og § 13 a alene finder anvendelse på genstande omfattet af forordningens bilag del A.

Til nr. 4

Overskriften til kapitel 5 i lov om sikring af kulturværdier i Danmark er "Almindelige bestemmelser".

Det foreslås at ændre overskriften til "Straffebestemmelser m.v."

Det foreslås som en følge af, at kapitlet primært indeholder straffebestemmelser og andre bestemmelser om foranstaltninger ved overtrædelse af forbud mod indførsel af kulturgenstande, som er ulovligt udført af deres oprindelsesland.

Til nr. 5

Efter gældende ret kan Skatteforvaltningen eller politiet ikke tilbageholde eller beslaglægge forsendelser, der er frembudt korrekt i henhold til toldloven, med henblik på, at det undersøges, om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.

Efter gældende ret kan der med hjemmel i retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 2, og § 803, stk. 1, 1. pkt., som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, bl.a. ske beslaglæggelse af genstande, der kan tjene som bevis, eller ved en lovovertrædelse er frataget nogen, der kan kræve den tilbage.

Det foreslås, at der indføres en hjemmel til, at Skatteforvaltningen kan tilbageholde eller beslaglægge forsendelser, også når de er frembudt korrekt, med henblik på at det kan fastslås, om genstandene er omfattet af del A, B eller C i bilaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, og om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser, jf. lovforslagets § 1, nr. 6. Hjemlen foreslås indsat i kapitel 5 i lov om sikring af kulturværdier i Danmark som § 12 a.

Det følger af det foreslåede § 12 a, stk. 1, at forsendelser, der vurderes at indeholde genstande, der er omfattet af forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1, kan tages i bevaring af told- og skatteforvaltningen eller politiet, når de i henhold til toldloven er frembudt korrekt, med henblik på at anmode Kulturministeriet om at vurdere de forhold, der er beskrevet i § 12 a, stk. 1, nr. 1 og 2.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 a, stk. 1, vil medføre, at selv om en forsendelse er frembudt korrekt i forbindelse med dens indførsel eller import, det vil sige, at der på toldangivelsen blandt andet er givet korrekte oplysninger om forsendelsens indhold, dens værdi, dens afsender og dens modtager, og at der er betalt korrekt told, moms og eventuelle punktafgifter, vil Skatteforvaltningen eller politiet kunne tilbageholde forsendelsen, hvis der er behov for, at Kulturministeriet undersøger nogle nærmere angivne forhold, der relaterer sig til den nævnte forordning. At det er Skatteforvaltningen eller politiet, der tilbageholder forsendelsen, betyder ikke, at forsendelsen ikke fysisk kan opbevares på Kulturministeriets område. Det vil f.eks. være relevant, at Kulturministeriet opbevarer forsendelsen, hvis den indeholder genstande, der på grund af deres alder eller lignende vil

lide skade, hvis de ikke opbevares under passende forhold – f.eks. vedrørende temperatur, lys og luftfugtighed.

Det følger af det foreslåede § 12 a, stk. 1, *nr. 1*, at forsendelser vil kunne tilbageholdes med henblik på, at Kulturministeriet kan vurdere, hvilken del af den pågældende forordnings bilag, genstandene er omfattet af.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 a, stk. 1, *nr. 1*, vil medføre, at forsendelser kan tilbageholdes med henblik på, at Kulturministeriet kan vurdere, om genstandene i forsendelsen er omfattet af den nævnte forordnings bilag del A, der omfatter alle de pågældende kulturgenstande, del B, der omfatter dele af del A, men som er over 250 år gamle, eller del C, der omfatter de øvrige dele af del A, men som er over 200 år gamle og har en værdi på 18.000 euro eller der over pr. styk. En tilbageholdelse vil alene angå den del af en forsendelse, der formodes at være ulovlig, hvis alene en del af forsendelsen formodes at være ulovlig, og det er muligt at adskille de formodede ulovlige dele fra forsendelsens øvrige indhold.

Det følger af det foreslåede § 12 a, stk. 1, *nr. 2*, at forsendelser vil kunne tilbageholdes af Skatteforvaltningen eller politiet med henblik på, at Kulturministeriet kan vurdere, om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 a, stk. 1, *nr. 2*, vil medføre, at forsendelser vil kunne tilbageholdes af Skatteforvaltningen eller politiet med henblik på, at Kulturministeriet undersøger, dels hvor genstandene er skabt eller fundet, dels om det land har love eller andre bestemmelser, der regulerer udførelsen af de pågældende genstande, og i så fald om genstandene er udført i strid med disse regler. En tilbageholdelse vil alene angå den del af en forsendelse, der formodes at være ulovlig, hvis alene en del af forsendelsen formodes at være ulovlig, og det er muligt at adskille de formodede ulovlige dele fra forsendelsens øvrige indhold.

Det følger af det foreslåede § 12 a, stk. 2, *1. pkt.*, at Skatteforvaltningen eller politiet under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 kan beslaglægge forsendelser, der vurderes at indeholde genstande omfattet af forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 a, stk. 2, vil medføre, at forsendelser kan beslaglægges med henblik på, at Kulturministeriet kan foretage en vurdering af, hvilken del af den pågældende forordnings bilag, som genstandene er omfattet af, og om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser. En beslaglæggelse vil alene angå den del af en forsendelse, der formodes at være ulovlig, hvis alene en del af forsendelsen formodes at være ulovlig, og det er muligt at adskille de formodede ulovlige dele fra forsendelsens øvrige indhold.

Henvisningen til retsplejelovens kapitel 74 indebærer bl.a.,

at afgørelse om beslaglæggelse træffes af retten, med mindre indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, jf. lovens § 806, stk. 1, 2 og 4. Tilsvarende kan der fremsættes begæring for retten om hel eller delvis ophævelse af beslaglæggelsen, jf. retsplejelovens § 807 c. Henvisningen til retsplejelovens kapitel 74 indebærer endvidere, at der eksempelvis vil kunne ske beslaglæggelse af en kulturgenstand, hvis den, der har rådighed over genstanden, med rimelig grund er mistænkt for en overtrædelse af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, jf. retsplejelovens § 802, stk. 1, *nr. 1*. Tilsvarende vil der kunne ske beslaglæggelse af en kulturgenstand, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, hvis der grund til at antage, at der er tale om en overtrædelse af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, jf. retsplejelovens § 803, stk. 1, *1. pkt.*

Det følger videre af det foreslåede § 12 a, stk. 2, *2. pkt.*, at beslaglæggelse kan ske med henblik på overdragelse efter § 13 a, uanset at betingelserne i retsplejelovens § 802, stk. 1, *nr. 2*, og § 803, stk. 1, *1. pkt.*, ikke er opfyldt. Efter den foreslåede § 13 a kan der efter kulturministerens bestemmelse ske overdragelse af en kulturgenstand til det land, hvor genstandene er skabt eller fundet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der skabes udtrykkelig hjemmel til, at der kan ske beslaglæggelse af en kulturgenstand med henblik på, at kulturministeren efter det foreslåede § 13 a kan bestemme, at der skal ske overførsel til det land, hvor genstandene er skabt eller fundet. Den foreslåede bestemmelse udelukker ikke, at der tillige kan ske beslaglæggelse i det omfang, det i øvrigt følger af retsplejelovens regler, eksempelvis beslaglæggelse med henblik på sikring af bevis, såfremt betingelserne herfor er opfyldt.

Til *nr. 6*

I gældende ret findes der ikke en bestemmelse om straf for indførsel af kulturgenstande i strid med forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Det foreslås, at der i lovens § 13 indsættes et nyt stk. 3 og et nyt stk. 4 om straf for indførsel af kulturgenstande i strid med forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

I det foreslåede *stk. 3* fastlægges det, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der overtræder forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Udgangspunktet er, at der pålægges bødestraf uanset, at overtrædelsen af forbuddet alene kan tilregnes gerningspersonen som simpelt uagtsomt. Det må som udgangspunkt

forudsættes, at en rejsende gør sig bekendt med reglerne for udførsel i det land, hvor vedkommende erhverver en kulturgenstand. Der kræves derfor ikke forsæt eller grov uagtsomhed for at ifalde straf efter bestemmelsen.

Gerningsindholdet forudsættes opfyldt i det øjeblik, en genstand omfattet af forbuddet er indført på dansk territorium, og at medbringe en omfattet genstand gennem tolden betragtes således som indførsel, ikke forsøg herpå.

Det følger af forordningens artikel 11, at "sanktionen ... skal stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen". I lyset heraf vurderer Kulturministeriet, at der kan være en række tilfælde, hvor der ikke bør pålægges straf for overtrædelse af forbuddet. Dette kan være under hensyn til overtrædelsens bagatelagtige karakter eller i tilfælde, hvor overtrædelsen ikke kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller uagtsom.

I forhold til spørgsmålet om overtrædelsens bagatelagtige karakter, så kan det være tilfælde, hvor der teknisk set er tale om en overtrædelse af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, men hvor genstanden har begrænset kulturel værdi, og de ved udførsel af tredjeland overtrådte regler ikke er møntet på at bevare kulturarven (f.eks. regler om momsdekларation).

Der kan endvidere være tilfælde, hvor en overtrædelse ikke kan tilregnes den, der indfører en genstand, som forsætlig eller uagtsom. Det kan være tilfælde, hvor det ikke med rimelighed kan forventes, at den, der erhverver en kulturgenstand i et land uden for Unionens toldområde, kontrollerer, om denne genstand er ulovligt udført fra et andet land til erhvervelseslandet inden for 5 år, og således er omfattet af indførselsforbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1. Dette gælder dog ikke genstande omfattet af forordningens bilag del B og C. Givet værdien og/eller sjældenheden af sådanne genstande må det forudsættes, at den, der handler med eller erhverver dem, udfolder en rimelig indsats for at indhente oplysninger om deres proveniens (jf. også, at dette, når forordningens øvrige dele træder i kraft, vil være et generelt krav for indførsel af sådanne genstande).

I det foreslåede *stk. 4* fastlægges det, at straffen efter *stk. 3* kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, eller hvis der foreligger skærpende omstændigheder, der kan sidestilles med nr. 1.

Det bemærkes, at dette overstiger den i loven eksisterende strafferamme på 1 års fængsel for ulovlig udførsel fra Danmark. Der er imidlertid en række forhold, der taler for en højere strafferamme for indførsel.

Den foreslåede strafferamme er til dels fastsat ud fra, at den ulovlige udførsel af kulturgenstande, som den foreliggende lovændring har til hensigt at bremse, ofte indebærer alvorlig ødelæggelse af kulturarven. Der kan være tale om ulovlige udgravninger af arkæologiske lokaliteter eller deciderede plyndringer af historiske og religiøse monumenter, ofte ledsaget af væsentlig ødelæggelse af kulturarven.

Strafferammen er endvidere fastsat ud fra hensynet til, at forordningen gælder indførsel af genstande til Unionens toldområde og alene forudsættes håndhævet ved Unionens toldgrænser. Derved kan kulturgenstande som udgangspunkt indføres i et medlemsland med henblik på omsætning m.v. i et andet medlemsland. Dette indebærer, at strafferammen i Danmark bør ligge på et niveau, der er nogenlunde sammenligneligt med andre lande, under skyldigt hensyn til almindelig dansk retspraksis. Ifølge de oplysninger, der er tilgængelige for Kulturministeriet om strafniveauer for overtrædelse af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, i andre medlemsstater, ville en øvre strafferamme på kun 1 års fængsel være lav, og ville potentielt kunne gøre Danmark til transitland for ulovlig handel med kulturgenstande på længere sigt.

Strafferammen er endelig fastsat med udgangspunkt i, at strafferammen passende kan modsvare den, der er fastlagt i miljøministeriets bekendtgørelse om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed (bekendtgørelse nr. 1285 af 14. juni 2021), da ulovlig indførsel af kulturgenstande bør betragtes med samme alvor som ulovlig handel med vilde dyr og planter. Strafferammen efter denne bekendtgørelse indtil 2 år, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2.

Det bemærkes, at *stk. 4* vil indebære, at der kan ifaldes fængselsstraf for groft uagtsomme overtrædelser af forbuddet i *stk. 1*. Her tænkes navnlig på, at der efter forordningen er tænkt en særlig forpligtelse til at udvise stor agtpågivenhed, når man erhverver særlig kostbare eller sjældne kulturgenstande af kategorier, som er omfattet af særlig risiko for ulovlig handel (dvs. genstande omfattet af forordningens bilag del B og C). Derfor vurderer Kulturministeriet det rimeligt, at også groft uagtsomme overtrædelser skal kunne medføre fængselsstraf. Også her bemærkes det, at dette ikke er tilfældet for så vidt angår de eksisterende regler om udførsel, men dette afspejler, at de skader på kulturarven, der er forbundet med ulovlig udførsel fra Danmark, typisk er mindre alvorlige, da det typisk vil dreje sig alene om manglende udførselstilladelse.

Det fremgår også af *stk. 4*, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, eller hvis der er skær-

pende omstændigheder, der kan sidestilles med § 13, stk. 4, nr. 1.

Her sigtes til, at en person erhverver en kulturgenstand i udlandet og forsætligt eller groft uagtsomt søger at indføre den i Danmark med henblik på at lade den indgå i sin personlige samling eller lignende. Hensynet er i den forbindelse, at personers ønske om at erhverve sjældne kulturgenstande til personligt eje, uden nødvendigvis at have nogen umiddelbar intention om videresalg, ofte er en væsentlig efterspørgselsfaktor i den ulovlige handel med kulturgenstande, og at disse personer dermed spiller en rolle i denne handel på linje med dem, der deltager alene med henblik på økonomisk vinding. Det er dog alene hensigten, at dette motiv for indførsel skal sidestilles med, at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet økonomisk vinding, når kulturgenstanden har stor værdi eller sjældenhed (dvs. er omfattet af forordningens bilag del B og C).

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Efter gældende ret findes ikke nærmere regler for, hvorledes danske myndigheder skal forholde sig til kulturgenstande, som tilbageholdes ved indførsel i Danmark, og efterfølgende konstateres ulovligt udført af deres oprindelsesland.

Det foreslås derfor i en ny § 13 a at fastsætte regler, som gør det muligt i overensstemmelse med forordningen, at kulturgenstande, som er udført af det land, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser, efterfølgende kan overdrages til det pågældende land.

I den foreslåede *stk. 1* fastlægges det, at kulturgenstande, der indføres i strid med forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1, og som tages i bevaring eller beslaglægges i forbindelse med indførsel i Danmark, kan ved kulturministerens foranstaltning og med bistand fra øvrige myndigheder efter kulturministerens bestemmelse overdrages til det land, hvor genstandene er skabt eller fundet.

Overdragelsen udgør ikke en stillingtagen til ejendomsretten til genstanden efter dansk ret.

Kulturministeren fastlægger hvordan overdragelsen sker, under hensyn til almindelig praksis for transport af kulturgenstande at minimere risiko for skader på genstanden eller lignende hændelser som tyveri.

Overdragelse kan dog først ske, når der er afsagt endelig dom ved en dansk domstol, der fastslår, at der er sket en overtrædelse af forordningens forbud mod indførsel af ulovligt udførte kulturgenstande, hvor ved det er fastslået, at genstandene er ulovligt udført af oprindelseslandet.

Overdragelse kan udsættes, hvis der ikke i oprindelseslandet findes myndigheder anerkendt af Danmark, der kan tage sikkert vare på genstanden. Genstande kan midlertidigt overdrages til statslige kulturinstitutioner med henblik på bevaring indtil det tidspunkt, hvor de sikkert kan overdrages til oprindelseslandet. Der sker ikke forud for overdragelsen en vurdering af oprindelseslandets lovgivning eller retssystem.

Bestemmelsen finder alene anvendelse i de situationer, hvor en genstand er tilbageholdt i forbindelse med indførslen til Danmark.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

I den foreslåede *stk. 2* fastlægges det, at den, der indfører en kulturgenstand i strid med forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, kan pålægges at afholde omkostningerne ved at returnere genstanden til det land, hvorfra den er ulovligt udført.

Den foreslåede ændring betyder, at de udgifter, som danske myndigheder har ved tilbageleveringen af genstanden til oprindelseslandet pålægges den, der har søgt at indføre genstanden i Danmark i strid med forordningens forbud. Det forudsættes her, at tilbageleveringen sker i overensstemmelse med almindelig praksis for transport af kulturgenstande af den pågældende type – som ved f.eks. udlån mellem museer – afhængig af genstandens karakter og værdi kan det indebære, at genstanden transporteres af kvalificeret transportfirma, eller kurér ved flytransport, og i visse tilfælde skal ledsages af politiet. Andre nødvendige udgifter såsom fremstilling af særlige transportkasser kan også pålægges den, der har forsøgt at indføre genstanden. Såfremt genstandens tilstand gør det nødvendigt, at genstanden skal konserveres for at kunne transporteres sikkert, kan udgiften hertil også pålægges den, der har forsøgt at indføre genstanden.

Til nr. 8

I det nuværende Kapitel 5 Almindelige bestemmelser i lov om sikring af kulturværdier i Danmark er der samlet be-

stemmelser om straf (§ 13), klageadgang (§ 14), ikrafttrædelsestidspunkt (§ 15) og gyldighed for Færøerne og Grønland (§ 16).

Det foreslås, at der indsættes en ny *overskrift* efter § 14 ”Ikrafttræden m.v.”.

Det foreslås af ordensmæssige grunde, at lovens straffebestemmelser og nødvendige følgebestemmelser samt klageadgang udskilles som et nyt, særskilt kapitel 5, jf. den foreslåede § 1, nr. 4, i overensstemmelse med sædvanlig praksis, og der indføjes i forlængelse heraf et nyt kapitel 6, som samler de øvrige bestemmelser om ikrafttræden m.v.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juni 2022.

Lovforslaget følger af en konstatering af, at den danske retstilstand ikke lever op til krav om fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af indførselsforbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande. Lovforslaget bør derfor træde i kraft hurtigst muligt.

Der kan kun straffes for overtrædelser af forordningen, der finder sted efter lovens ikrafttræden.

Lov om sikring af kulturværdier i Danmark gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. lovens § 16, ligesom loven ikke indeholder hjemmel til at sætte loven i kraft for Grønland og Færøerne. Denne ændringslov gælder på den baggrund ikke for Grønland og Færøerne og kan ikke sættes i kraft for Grønland og Færøerne.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lov om sikring af kulturværdier i Danmark

§ 1. Lovens formål er at sikre den danske kulturarv gennem bevaring af kulturværdier i Danmark.

§ 2. Loven omfatter følgende kulturværdier, der ikke er i offentligt eje:

- 1) kulturgjenstande fra tiden før 1660,
  - 2) kulturgjenstande, som har en værdi på 150.000 kr. eller derover, og som er ældre end 50 år.
- Stk. 2-6 ---*

Kapitel 5

Almindelige bestemmelser

Lovforslaget

§ 1

I lov om sikring af kulturværdier i Danmark, jf. lovbestemt nr. 1270 af 16. november 2010, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om sikring af kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgjenstande«.

2. I § 1 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Loven har endvidere til formål at fastsætte supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgjenstande.«

3. I § 2, *stk. 1*, ændres »Loven« til: »Lovens kapitel 2-4«.

4. *Overskriften* til kapitel 5 affattes således:

»Kapitel 5

Strafbestemmelser m.v.«

5. Efter § 12 indsættes i *kapitel 5*:

»§ 12 a. Forsendelser, der vurderes at indeholde genstande, der er omfattet af forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgjenstande, artikel 3, stk. 1, kan tages i bevaring af told- og skatteforvaltningen eller politiet, når de i henhold til toldloven er frembudt korrekt, med henblik på at anmode Kulturministeriet om at vurdere

1) hvilken del af den pågældende forordnings bilag, genstandene er omfattet af, og

2) om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.

Stk. 2. Told- og skatteforvaltningen eller politiet kan under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens

§ 13. Med bøde straffes den, der overtræder § 3, stk. 1, eller § 4.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år, såfremt overtrædelsen er begået med forsæt og der i øvrigt foreligger skærpende omstændigheder.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Stk. 4. For overtrædelser af denne lov er forældelsesfristen 5 år.

kapitel 74 beslaglægge forsendelser, der vurderes at indeholde genstande omfattet af forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1. Beslaglæggelse kan ske med henblik på overdragelse efter § 13 a, uanset at betingelserne i retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 2, og § 803, stk. 1, 1. pkt., ikke er opfyldt.«

6. I § 13 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der overtræder forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Stk. 4. Straffen efter stk. 3 kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis

1) der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, eller

2) der foreligger skærpende omstændigheder, der kan si-destilles med nr. 1.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 5 og 6.

7. Efter § 13 indsættes:

»**§ 13 a.** Kulturgenstande, der indføres i strid med forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, artikel 3, stk. 1, og som tages i bevaring eller beslaglægges i forbindelse med indførsel i Danmark, kan ved kulturministerens foranstaltning og med bistand fra øvrige myndigheder efter kulturministerens bestemmelse overdrages til det land, hvor genstandene er skabt eller fundet.

Stk. 2. Den, der indfører en kulturgenstand i strid med forbuddet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, kan af kulturministeren pålægges at afholde omkostningerne ved at returnere genstanden til det land, hvorfra den er ulovligt udført.«

8. Efter § 14 indsættes:

»Kapitel 6
Ikrafttræden m.v.«